

PRILOGA J

Opis koncepta usposabljanj s poročilom o izvedenih usposabljanjih 2004 – 2005

NOSILEC: Center RS za poklicno izobraževanje

PRIPRAVILA: Saša Grašič, višja svetovalka za usposabljanje pedagoških delavcev

V procesu uvajanja izobraževalnega programa Avtoserviser smo razvili koncept usposabljanja (kot del uvajanja programa), ki ga opisujemo v nadaljevanju.

1 TEORETIČNA IZHODIŠČA IN DEFINICIJA TEMELJNIH POJMOV

A) Sistemski pristop

V razvoju in izvajanju usposabljanj v procesu uvajanja izobraževalnih programov po novih izhodiščih izhajamo iz systemskega pristopa. Učitelj posameznik kot osnovna enota naše ciljne skupine je del sistema, torej šole, ki je obdana z različnimi javnostmi, s katerimi vzpostavlja, razvija in vodi odnose.

Poleg potrebe po stalnem zagotavljanju kakovosti v odnosu do dijakov, njihovih staršev, sodelavcev, vodstva šole še posebej poudarjamo vlogo delodajalcev in trga dela, razvojnih inštitucij, kot so fakultete, zavodi, inštituti ter drugih partnerjev in širše javnosti. V odnose med šolo in partnerji skušamo vnesti soustvarjanje procesa, pogostost strokovnih kontaktov, izmenjavo izkušenj in znanj, usklajevanje različnih interesov posameznih partnerjev, predvsem pa večjo senzibilnost za potrebe dijaka in njegovega starša, na eni ter trenutne in bodoče potrebe trga dela na drugi strani.

Ko v enem segmentu posegamo v šolo kot v sistem, generiramo spremembe tudi v drugih segmentih. Da bi se razvoj na vseh nivojih dogajal čim bolj sistematično in v skladu z najnovejšimi spoznanji različnih znanosti, skušamo pristopati celostno. Tako skušamo na posameznika in na sistem delovati istočasno.

B) Soustvarjanje procesa z vsemi partnerji

Proces usposabljanja učiteljev želimo soustvarjati z vsemi partnerji, ki nas obdajajo. Naši partnerji v procesu so:

- udeleženci naših izobraževanj - srednje poklicne in strokovne šole (ravnatelji, učitelji in ostali zaposleni)
- zunanji honorarni domači in tuji eksperti, ki sodelujejo pri razvoju in izvedbi usposabljanj
- strokovni sodelavci CPI-ja (še posebej oddelek za razvoj izobraževalnih programov srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja in oddelek za evalvacijo)
- strokovni sodelavci ZRSŠ
- MŠŠ, OZS in GZS
- delodajalci.

C) Usposabljanja kot uvajanje razvojnih sprememb

Z usposabljanji želimo v delo šolskih kolektivov vnašati kurikularne spremembe (proces načrtovanja), didaktične spremembe (proces uresničevanja učnega procesa), spremembe v organizacijski kulturi (kultura projektnega tima, ki izvaja program).

Težimo npr. k oblikovanju organizacijske kulture, katere smernice delovanja so: inovativnost, timsko delo, proaktivno delovanje, samoiniciativnost, avtonomnost, odgovornost, zaupanje, eksperimentiranje, kreativnost, sprotna analiza lastne prakse in motivacija za lasten profesionalni in osebni razvoj, mreženje, skupni cilji, pripadnost, fleksibilnost, usmerjenost k rezultatom in učinkom, demokratični stil vodenja in vodenje kvalitetnih odnosov z vsemi partnerji v procesu.

D) Kompetenčno zasnovan koncept usposabljanja

Razvojne spremembe uvajamo preko razvijanja kompetenc posameznikov in timov. Tako bi lahko module usposabljanja razdelili v

- module, pri katerih je v ospredju projektni tim na šoli kot celota in kjer skušamo v večji meri vplivati na celotni sistem in odnose v njem kot pa na posameznika in
- module, v katerih je poudarek na zagotavljanju kvalitete prispevka, ki ga k skupnim ciljem doda posameznik, bodisi učitelj, bodisi ravnatelj kot vodja projektnega tima. V prihodnosti pa smo načrtovali tudi razvoj usposabljanj za administrativne in računovodske delavce.

Pri razvoju kompetenčno zasnovanih usposabljanj nam za izhodišče služi tridimenzionalna definicija kompetence, ki zajema kognitivno, vedenjsko in odnosno-afektivno komponento, in sicer:

- Medveš (2004) kompetenco definirana kot sintezo:
 - znanja v smislu obvladovanja ter procesiranja vsebin, spoznanj in informacij ob uporabi višjih kognitivnih procesov /vsebinsko znanje)
 - veščin, spretnosti, obvladovanja postopkov in metod posamezne stroke ali strokovnega področja (proceduralno znanje)
 - razvoja interesa, motivacije, osebnega odziva posameznika, njegove osebne integritete in socialne vključenosti.
- Pevec Grm (2004) kompetenco definirana kot notranje strukturirano in jo sestavljajo:
 - deklarativno znanje (vključujoč tiho znanje)
 - kognitivne in metakognitivne strategije
 - praktične spretnosti, interese, stališča in vrednote ter čustveno motivacijske strategije.

Kompetenco pojmuje kot:

- razvojno (in ne statično) dimenzijo, ki ponuja možnosti za vseživljenjsko izpopolnjevanje
- celostno (in ne atomistično dimenzijo, zreducirano na eno ali nekaj vedenjskih operacij)
- osebno karakteristiko (in ne aktivnost zunaj posameznika).

V nadaljevanju opisujemo kompetenčna področja poklicnega profila učitelja v poklicnem in strokovnem izobraževanju. Na opisanih kompetenčnih področjih strukturiramo posamezna usposabljanja, učiteljem pa ponujamo orodje, za refleksijo svoje prakse ter načrtovanje svojega vseživljenjskega profesionalnega in osebnostnega razvoja.

V prihodnosti načrtujemo, da bi na osnovi predlaganega kompetenčnega profila z učitelji opravili začetni svetovalni razgovor s ciljem, da bi vsak učitelj sam izoblikoval svoj individualni načrt razvoja, k kateremu bi se v procesu svojega usposabljanja in širšega razvoja vračal in ga nadgrajeval ter opremljal z dokazili in opisi razvojnih faz, ki jih je že prehodil.

Kompetence učitelja v poklicnem in strokovnem izobraževanju smo razdelili na 7 področij in jih opisali:

1. Sodelovanje/interakcija/timsko delo

Učitelj mora biti zmožen vzpostavljati in voditi odnose z vsemi socialnimi partnerji na različnih nivojih in z njimi soustvarjati učni proces ter razvojne projekte svoje inštitucije ali poklicne pedagogike v širšem nacionalnem ali celo mednarodnem prostoru. V strokovnih timih mora biti učitelj zmožen prevzemati različne vloge, tako vodstvene, enakovredne kot tudi podrejene. V vsakem primeru mora učitelj kot član tima k skupnim rezultatom prispevati kot avtonomen strokovnjak.

Izmenjava znanja in izkušenj s sodelavci lahko rezultira v iskanju takojšnjih ustvarjalnih rešitev v razredu, razvojnih projektih ali poklicni pedagogiki.

V novih programih mora biti učitelj sposoben timskega načrtovanja izvedbenega kurikulumu s celotnim projektnim timom, načrtovanja posameznih učnih enot v ožjih strokovnih timih, ki se strukturirajo po potrebi ter timskega poučevanja v ožjih strokovnih timih. V vsakem timu so vsi pedagogi, vendar je vsak učitelj pogosto edini strokovnjak svojega izvornega področja, zato mora svojo stroko kompetentno zastopati.

V širšem smislu mora biti učitelj sposoben timskega dela za razvoj šole, ki je vpeta v mreže z različnimi inštitucijami in s svetom dela oz. delodajalci. V najširšem smislu naj bi bil vsak učitelj zmožen mobilnosti in sodelovanja v mednarodnih projektih. Mednarodno sodelovanje naj bi postala učiteljeva vsakodnevna praksa.

Še posebej pa bi radi poudarili pomembnost, da učitelj in šola vodi kooperativne odnose z lokalnimi in regionalnimi delodajalci ter izmenjuje primere dobrih praks in znanje z drugimi šolami ter z nacionalnimi in mednarodnimi strokovnimi inštitucijami.

2. Projektno in razvojno delo

V svoji vsakodnevni praksi naj bi učitelj sodeloval v različnih nacionalnih in mednarodnih razvojnih projektih, ki vključujejo različne socialne partnerje. Razvojni projekti naj bi bili zasnovani na razvojnih potrebah šole, predvidenih potrebah trga dela, regijskih in širših potrebah delodajalcev ter potrebah poklicne pedagogike. Vsak učitelj naj bi prevzel aktivno vlogo v reformah poklicnega in strokovnega izobraževanja. Radi bi tudi poudarili nova pričakovanja do učiteljev, da aktivno sodelujejo pri promociji ugleda šole v javnosti, prizadevanju za višji vpis dijakov v deficitarne poklice in pri preprečevanju osipa. Učitelj naj bi tudi razumel koncept zagotavljanja kakovosti in ekonomsko realnost svoje organizacije. Posedoval naj bi tudi določeno stopnjo podjetnosti in podjetniškega razmišljanja.

3. Vseživljenjsko učenje

Da bi učitelj lahko razvijal kvaliteto procesa poučevanja in učenja ter svoje delovno okolje, mora biti zmožen in motiviran za samoevalvacijo in refleksijo svojega delovanja v relaciji do drugih primerov dobre prakse; študija strokovne literature; usposabljanja, ki ga je deležen; razgovorov s strokovnjaki in lastnega raziskovanja svojega delovnega okolja.

Proces reflektiranja mora vseskozi potekati tako na individualnem nivoju kot tudi na nivoju projektnega tima. V ta namen naj bi se projektni tim na šoli redno sestajal in komuniciral o možnostih izboljšanja svojega delovanja; o možnostih reševanja odprtih strokovnih vprašanj; produciral inovativne ideje za izpopolnjenje ponudbe svojih storitev itd. Pomembna tema tedenskih sestankov tima je načrtovanje in uresničevanje izvedbenega kurikuluma. Komunikacija v projektnem timu naj temelji na kolegialnih odnosih, sodelovanju in medsebojnem zaupanju. Skupnost mora nuditi zadosti varnosti učiteljem za njihovo medsebojno interakcijo, kreativnost, eksperimentiranje in inovativnost. Potrebno je individualno, organizacijsko in medorganizacijsko učenje. Učitelj naj bi vseskozi profesionalno napredoval, vzporedno s spremembami v njegovem okolju, in sicer v njegovi instituciji, poklicu učitelja, ožji strokovni orientaciji, svetu dela, nacionalnem in evropskem izobraževalnem sistemu ter poklicni pedagogiki. Učitelj mora polno in odgovorno spremljati

napredek v razvoju pedagogike in učiteljskega poklica, svoje ožje stroke ter stroke in poklicev, za katere izobražuje in usposablja.

V ta namen naj učitelj razvija in obnavlja svoj individualni načrt razvoja, v katerem naj si konstantno zastavlja nove cilje in preverja svojo uspešnost pri njihovem uresničevanju. Individualni načrt razvoja je za posameznika specifičen, odvisen od dejanskih potreb njegovega razvoja na eni strani ter od kompleksnosti njegovega razumevanja in sposobnosti verbaliziranja teh potreb na drugi. Zato kompleksnost in celovitost posameznikovega načrta razvoja z njegovim profesionalnim razvojem raste.

4. Razvijanje spodbudnega in ustvarjalnega učnega okolja za posameznike in skupine ter spodbujanje učnega procesa

Od učitelja se pričakuje, da bo posvetil ves potreben čas, da bi razvijal varno, spodbudno, fleksibilno in inovativno učno okolje tako za posameznika kot za skupine. Od učitelja se pričakuje, da bo raziskoval vedno nove učne poti za spodbujanje učenja, da bo posameznikom in skupinam omogočal pridobivanje učnih izkušenj in aktivno vključenost v učni proces. Učni proces pa bo vseskozi povezoval s svetom zunaj šole.

Učitelj mora biti zmožen prepoznavati individualne razlike med posamezniki in za vsakega posameznika prilagoditi oz. iznajti tako učno pot, ki mu bo omogočila doseganje učnih ciljev. Dijaki lahko dosegajo iste cilje po medsebojno zelo različnih poteh. Iskanje in kreiranje učnih poti, ki jim bodo omogočali doseganje ciljev, je ena izmed temeljnih nalog učitelja. V sklopu zmožnosti individualizacije učnega procesa se od učitelja pričakuje tudi, da bo znal vsaj do neke mere ustvarjati spodbudna učna okolja za dijake s posebnimi potrebami. V najmanjši meri se od vsakega učitelja vsaj pričakuje, da je zadosti senzibilen, da zaznava morebitne posebne potrebe med svojimi dijaki ter s svojim vodstvom in sodelavci projektne tima poišče ustrezne rešitve, kot so sodelovanje z zunanjimi socialnimi in specialnimi pedagogi ipd.

Radi bi izpostavili tudi potrebo slovenskih poklicnih strokovnih šol po večjem povezovanju prakse s teorijo in obratno. Ker je v naših šolah učitelj teorije in prakse enega strokovnega vsebinskega sklopa običajno vsaj v 2 osebah, je še posebej nujno timsko načrtovanje in poučevanje.

V zmožnost razvijanja učnega okolja sodi tudi podpiranje učnega procesa z uporabo internetnega spleta in elektronske pošte oz. uporabo e-učenja.

Učitelj je vključen v razvijanje učnega okolja in spodbujanje učnega procesa na različnih nivojih. Vključen je v razvoj svoje šole (preko načrtovanja izvedbenega kurikulumu, sodelovanja v razvojnih projektih, sodelovanja pri promociji šole,...), v razvoj svojega področja, celotne poklicne pedagogike, vse to s ciljem, da bi dolgoročno lahko razvijal vse bolj kvalitetno učno okolje za vsakega posameznega dijaka.

V sklop razvijanje spodbudnega učnega okolja in spodbujanja učnega procesa spadajo tudi učiteljeve zmožnosti za načrtovanje učnega procesa, izvedbo ter spremljanje in evalvacijo. Pomemben element izvedbe je vrednotenje znanja, in sicer ne zgolj ocenjevanje, ampak predvsem sprotno spremljanje dijakovega napredka, povratno informiranje dijakov ter prilagajanje učnih poti na osnovi ugotovitev o stopnji dijakove uspešnosti pri doseganju ciljev.

5. Informacijsko-komunikacijska pismenost

Učitelj naj bi bil zmožen integrirati informacijsko-komunikacijsko tehnologijo v proces učenja. Rokovati naj bi znal tako z avdio-vizualno opremo (projektor, računalnik, video-recorder,...) kot z osnovnimi računalniškimi programi za urejevanje besedil, preglednic, predstavitvenih programov, baz podatkov, spletnih brskalnikov in uporabe elektronske pošte ter drugih komunikacijskih protokolov.

Učitelj naj bi prispevali k računalniški pismenosti svojih dijakov, in sicer ne le na področju osnovnih računalniških programov, ampak zlasti na področju računalniških programov v poklicu oz. na strokovnem področju, za katerega učitelj izobražuje in usposablja. V ta namen priporočamo timsko sodelovanje z učitelji informatike in z drugimi učitelji strokovnih vsebinskih sklopov, zlasti pa sprotno spremljanje informacijskega razvoja na svojem strokovnem področju.

6. Zmožnost upravljanja s šolsko administracijo

Učitelj naj bi poznal osnovne nacionalne in evropske dokumente, ki regulirajo razvoj poklicnega in strokovnega šolstva. Poleg tega mora biti zmožen vodenja administracije v skladu s pravili njegove šole in v skladu s pravili razvojnih projektov, v katerih sodeluje.

7. Druge, predvsem osebne lastnosti, ki se pričakujejo od učitelja

Od učitelja se pričakuje, da bo avtonomen proaktiven strokovnjak, ki bo znal strokovno argumentirati svoje odločitve in dejanja. Prav tako naj bi bil zadosti motiviran, komunikativen in senzibilen, da lahko vodi svetovalni dialog s svojimi dijaki z namenom, da bi jih vseskozi podpiral v njihovem osebnotnem razvoju.

Za nekoga, ki želi biti učitelj, se tudi predpostavlja, da je osebnostno zrela osebnost z moralno integriteto in etično odgovornostjo ter predana svojemu poklicu.

E) Teorije učenja v ozadju

Pri razvoju in izvedbi usposabljanj se naslanjamo na 4 teorije učenja: kognitivno, behavioristično, humanistično in pragmatične (družbeno/situacijsko) usmeritev k učenju.

TABELA: Štiri usmeritve k učenju (Merriam in Caffarella), po Smith (2003)

Vidik	behaviorističen	kognitiven	humanističen	družbeni/situacijski
Učni teoretiki	Thorndike, Pavlov, Watson, Guthrie, Hull, Tolman, Skinner	Koffka, Kohler, Lewin, Piaget, Ausubel, Bruner, Gagne	Maslow, Rogers	Bandura, Lave and Wenger, Salomon
Pojmovanje procesa učenja	Sprememba v vedenju	Notranji mentalni proces (vključno z vpogledom, predelavo informacij, spominom, dojetanjem)	Osebno dejanje za uresničitev potenciala	Interakcija/opazovanje v družbenih kontekstih. Premik od obrobja proti središču partnerskih mrež.
Izvor učenja	Spodbude v zunanjem okolju	Notranje kognitivno strukturiranje	Čustvene in kognitivne potrebe	Učenje izhaja iz odnosov med ljudmi in okoljem .
Namen izobraževanja	Povzročiti vedenjsko spremembo v zaželeno smer	Razviti zmogljivost in spretnosti za boljše učenje	Samouresničitev, avtonomnost	Popolno sodelovanje v partnerskih mrežah in črpanje virov
Vloga strokovnega delavca (izobraževakca) v izobraževanju	Ureja okolje tako, da doseže zaželen odziv	Strukturira vsebino učne dejavnosti	Spodbuja razvoj celotne osebnosti	Prizadeva si vzpostaviti partnerske mreže, v katerih lahko pride do pogovora in sodelovanja

Odražanja v učenju odraslih	Vedenjski cilji Izobraževanje, ki temelji na kompetencah Razvoj spretnosti in usposabljanje	Kognitivni razvoj Inteligenca, učenje in spomin Učenje kako se učiti	Samousmerjeno učenje	Socializacija Družbeno vključevanje Povezovanje Pogovor
------------------------------------	---	--	----------------------	--

F.) Vloga udeleženca izobraževanja

Udeležence naših izobraževanj spodbujamo k dolgoročni naravnosti in aktivni udeležbi. Želimo, da vestno in odgovorno sodelujejo v procesu učenja. Zgolj aktivna udeležba na delavnicah ni zadostna za razvoj. Želimo, da udeleženci aktivno preštudirajo gradivo, ki jim ga na usposabljanjih posredujemo (v nekaterih primerih že pred usposabljanjem) ter da po usposabljanju novosti takoj preizkusijo in aplicirajo v prakso, aplikacije pa potem interpretirajo v skladu s strokovno literaturo in razgovori z različnimi strokovnjaki.

2 KONKRETNA VSEBINA USPOSABLJANJA V PROCESU UVAJANJA PROGRAMA AVTOSERVISER

MODULI USPOSABLJANJA UČITELJEV				
RAZVOJNE SPREMEMBE				
POUDAREK NA PROJEKTNEM TIMU	NAČRTOVANJE IZVEDBENEGA KURIKULUMA	INTEGRACIJA KLJUČNIH KVALIFIKACIJ	TIMSKO DELO	POVEZAVA S SVETOM DELA
POUDAREK NA UČITELJU	SPODBUJANJE UČENJA IN KREIRANJE UČNEGA OKOLJA	PORTFOLIO KOT PODPORA UČNEMU PROCESU	SVETOVALNO DELO UČITELJA IN DELO Z DIJAKI S POSEBNIMI POTREBAMI	
POUDAREK NA VODSTVU		VODENJE/ NOVA VLOGA RAVNATELJA		

Center RS za poklicno izobraževanje

3 POROČILO O IZVEDENIH USPOSABLJANJIH

Do sedaj smo v uvajanju izobraževalnega programa Avtoserviser izvedli oz. izvajamo sledeče module (različno tudi glede na kolektive):

- načrtovanje izvedbenega kurikulumu
- integracija ključnih kvalifikacij
- timsko delo
- spodbujanje učenja in kreiranje učnega okolja in
- portfolio kot podpora učnemu procesu.

V šolskem letu 2004/2005 smo izvedli skupno 68 usposabljanj za učitelje in multiplikatorje v izobraževalnem programu Avtoserviser:

Zap. št.	Naziv usposabljanja	Čas izvedbe	Kraj izvedbe	Trajanje	Udeleženci	Predavatelji
1	Cilji izobraževalnega programa Avtoserviser	26.1.2004	CPI, Ljubljana	8 ur	šolski projektni timi	mag. Slava Pevec Grm, mag. Branko Slivar
2	Ključne kvalifikacije	5.3.2004	CPI, Ljubljana	8 ur	šolski projektni timi	svetovalci ZRSS in vodje področ. skupin CPI
3	KK varnost in zdravje pri delu	6.3.2004 in 20. 3. 2004	Srednja zdravstvena šola Ljubljana	16 ur	učitelji strokovnih sklopov	dr. Dodič-Fikfak, Vošner, dr. Molan
4	Priprava grobe strukture izvedbenega kurikuluma	2.4.2004	Srednja poklicna in strokovna šola Bž.-Lj.	8 ur	učitelji strokovnih sklopov	Brane Kumer, Bojan Lampret
5	Podjetništvo	3.4.2004	Šolski center Velenje	8 ur	učitelji projektnih timov Ptuj in Velenje	Irena Babič Vrečar Senka Žerič
6	Timsko delo	14.4.2004	CPI, Ljubljana	5 ur	vodje del. Skupin, skup. za preverjanje in ocenjevanje, učitelji	dr. Janez Mayer
7	Priprava grobe strukture izvedbenega kurikuluma	16.4.2004	ŠC Velenje	8 ur	učitelji praktičnega pouka, učitelji strok. pred.	Brane Kumer, Bojan Lampret
8	Podjetništvo	17.4.2004	Srednja poklicna in strokovna šola Bž.-Lj.	8 ur	učitelji projektnih timov Nova gorica in Ljubljana	Irena Babič Vrečar Senka Žerič
9	Usposabljanje svetovalnih delavk za uvajanje kk učenje učenja, kk soc. veščine in kk vodenje kariere	21.4.2004	CPI, Ljubljana	3 ure	svetov. delavke vseh 4 šol	mag. Tanja Bezič, mag. Slava Pevec Grm
10	Šolski projektni timi načrtujejo	22.4.2004	CPI, Ljubljana	5 ur	ravnatelji; učitelji, ki so člani podprojektnih skupin	Mag. Brane Slivar, Mag. Slava Pevec Grm, Darko Mali
11	Matematika v programu Avtoserviser I	22.4.2004 - 23.4.2004	Srednja poklicna in strokovna šola Bž.-Lj.	16 ur	učitelji matematike	Cvetka Rojko, Zlatan Magajna, Nada Marčič, Jože Pavlišič, Ivan Emeršič

12	Problemski pristop in povezovanje znanj pri naravoslovju	4.5.2004	Šolski center Velenje	8 ur	učiteljice naravoslovja	Anita Poberžnik, Fani Čeh, Minka Vičar
13	Likovna umetnost	4.5.2004	ZRSŠ, Parmova	8 ur	učitelji likovne vzgoje	Marjan Prevodnik, Karmen Volavšek, Olga Pavlič
14	Pregled in primerjava grobih struktur izvedbenega kurikuluma	5.5.2004	Srednja poklicna in strokovna šola Bž.-Lj.	8 ur	predstavniki šolskih projektnih timov	Bojan Lampret, Branko Polanec
15	Družboslovje v programu Avtoserviser	6.5.2004	ZRSŠ, Parmova	8+E6 ur	učitelji družboslovja	Igor Lipovšek, Vojko Kunaver, Tanja Popit, Jožica Pika Gramc,
16	Slovenščina v programu Avtoserviser	7.5.2004 - 8.5.2004	Srednja poklicna in strokovna šola Bž.-Lj.	16 ur	učitelji šolskega projektnega tima Srednje poklicne in strok. šole Bežigrad Ljubljana	Dr. Martina Okrižaj Ortar, Dr. Sonja Pečjak, Dr. Jerca Vogel
17	Odprta vprašanja in rešitve pri uvajanju izobr. programa Avtoserviser	1.6.2004	CPI, Ljubljana	7 ur	delovne skupine, ožji projektni timi na šolah	Prof. dr. Georg Spöttl
18	Oblikovanje učnih situacij v programu Avtoserviser	2.6.2004	CPI, Ljubljana	7 ur	učitelji strokovnih sklopov	Prof. dr. Georg Spöttl
19	Priprava fine strukture izvedbenega kurikuluma za prvo trimesečje prvega letnika - povezava s splošnimi predmeti	10.6.2004	Šolski center Ptuj	8 ur	šolski projektni tim Šolskega centra Ptuj	Bojan Lampret
20	Priprava fine strukture izvedbenega kurikuluma za prvo trimesečje prvega letnika - povezava s splošnimi predmeti	17.6.2004	Medpodjetniški izobraževalni center Velenje	8 ur	šolski projektni tim Šolskega centra Velenje in TŠC Nova Gorica	Tomaž Kranjc in svetovalci ZRSŠ
21	KK športna vzgoja	23.6.2004	Srednja poklicna in strokovna šola Bž.-Lj.	2 uri	učitelji športne vzgoje	Gorazd Sotošek
22	Matematika v programu Avtoserviser II	28.6.2004	Srednja poklicna in strokovna šola Bž.-Lj.	8 ur	učitelji matematike	Cvetka Rojko, Nada Marčič, Ivan Emeršič
23	Priprava fine strukture izvedbenega kurikuluma za prvo trimesečje prvega letnika - povezava s splošnimi predmeti	1.7.2004	Srednja poklicna in strokovna šola Bž.-Lj.	8 ur	šolski projektni tim Srednje pokl. in strok. šole Bežigrad Ljubljana ob podpori svetovalcev ZRSŠ	Saša Grašič, Damjan Pavšič

24	Usposabljanje svetovalnih delavk za uvajanje kk socialne veščine	25.8.2004	CPI, Ljubljana	4 ure	svetov. delavke vseh 4 šol	Cvetka Bizjak
25	Preverjanje in ocenjevanje	25.8.2004	ŠC Ptuj	8 ur	kolektiv ŠC Ptuj in ŠC Velenje	Breda Zupanc
26	Preverjanje in ocenjevanje	26.8.2004	SPSŠ Bežigrad	8 ur	kolektiv SPSŠ Bežigrad in ŠC Nova Gorica	Breda Zupanc
27	Matematika v programu Avtoserviser 3	28.8.2004	Zavod RS za šolstvo	8 ur	učitelji matematike vseh 4 pilotnih šol	Cvetka Rojko, Svjetlana Čirković, Petra Žibert, Nada Marčič, Zlatan Magajna
28	Naravoslovje v programu Avtoserviser - biologija	8.9.2004	Zavod RS za šolstvo	6 ur	naravoslovke pilotnih šol	Fani Čeh; Minka Vičar
29	Usposabljanje svetovalnih delavka za uvajanje kk učenje učenja	17.9.2004	CPI, Ljubljana	4 ure	svetovalne delavke pilotnih šol	mag. Tanja Bezič, mag. Slava Pevec Grm
30	KK tuji jezik - Usposabljanje na daljavo	24.05.2004 - 10.06.2004	preko elektronske pošte		učitelji tujih jezikov pilotnih šol	mag. Nives Kreuh
31	Usposabljanje učiteljev tujih jezikov 1	31.8.2004	ZRSŠ, Parmova	6 ur	učitelji tujih jezikov pilotnih šol	mag. Nives Kreuh, Liljana Kač
32	Usposabljanje svetovalnih delavk za uvajanje kk socialne veščine 2	13.10.2004	CPI, Ljubljana	4 ure	svetov. delavke vseh 4 šol	Cvetka Bizjak
33	Uvajanje, vrednotenje in ocenjevanje projektnega dela na ekonomskem področju	20.10.2004	CPI, Ljubljana	3 ure	eksperti CPI, ki razvijajo koncepte v programu Avtoserviser	Dr. Neva Maher
34	Usposabljanje učiteljev tujih jezikov 2	25.10.2004	ZRSŠ, Poljanska	8 ur	učitelji tujih jezikov pilotnih šol	mag. Nives Kreuh, Liljana Kač
35	Slovenščina v programu Avtoserviser	21.10.2004, 10.11.2004, 16.11.2004	TŠC Nova Gorica	16 ur	učitelji šolskega projektnega tima Srednje poklicne in strok. šole Bežigrad Ljubljana	Dr. Martina Okrižaj Ortar, Dr. Sonja Pečjak, Dr. Jerca Vogel
36	Slovenščina v programu Avtoserviser	18.11.2004, 24.11.2004, 30.11.2004	ŠC Ptuj	16 ur	učitelji šolskega projektnega tima Srednje poklicne in strok. šole Bežigrad Ljubljana	Dr. Martina Okrižaj Ortar, Dr. Sonja Pečjak, Dr. Jerca Vogel

37	Slovenščina v programu Avtoserviser	11.11.2004, 17.11.2004, 23.11.2004	ŠC Velenje	16 ur	učitelji šolskega projektnege tima Srednje poklicne in strok. šole Bežigrad Ljubljana	Dr. Martina Okrižaj Ortar, Dr. Sonja Pečjak, Dr. Jerca Vogel
38	KK informacijsko-komunikacijska pismenost	9.11.2004	TŠC Nova Gorica	8 ur	učitelji strokovnih sklopov TŠC Nova Gorica	France Najdič
39	KK informacijsko-komunikacijska pismenost	23.11.2004	SPSŠ Bežigrad Ljubljana	8 ur	učitelji strokovnih sklopov SPSŠ Bežigrad Ljubljana	France Najdič
40	KK informacijsko-komunikacijska pismenost	24.11.2004	ŠC Velenje	8 ur	učitelji strokovnih sklopov ŠC Velenje	France Najdič
41	Nova pedagogika v poklicnem in strokovnem izobraževanju - 1. in 2. delavnica	29.11.2004 - 01.12.2004	CPI, Ljubljana	20 ur	sodelavci CPI, učitelji 4 pilotnih šol in drugi učitelji slovenskih pokl. in strokovnih šol	David Oldroyd
42	Usposabljanje učiteljev tujih jezikov 3	8.12.2004	ZRSS, Parmova	5 ur	učitelji tujih jezikov pilotnih šol	Mag. Nives Kreuh
43	Pouk slovenščine	9.12.2004	ZRSS	8 ur	učiteljice slovenščine 4 pilotnih šol	mag. Milena Ivšek
44	Usposabljanje svetovalnih delavka za uvajanje kk učenje učenja 2	10.12.2004	ZRSS OE Maribor	7 ur	svetovalne delavke 4 pilotnih šol	mag. Tanja Bezič
45	Učna mapa - model fleksibilnega učnega gradiva za program Avtoserviser	16.12.2004	TŠC Nova Gorica	8 ur	učitelji projektnege tima	Elena Simeonov, Mateja Krašovec Pogorelčnik, Danuša Škapin
46	Učna mapa - model fleksibilnega učnega gradiva za program Avtoserviser	22.12.2004	SPSŠ Bežigrad Ljubljana	8 ur	učitelji projektnege tima	Elena Simeonov, Mateja Krašovec Pogorelčnik, Danuša Škapin
47	Didaktična izhodišča pri uvajanju v dijaka usmerjenega modela pouka	22.12.2004; 12. 01. 2005; 31. 01. 2005	ŠC Ptuj	6 ur	učitelji projektnege tima	doc. dr. Jana Kalin; doc. dr. Milena Valenčič Zuljan
48	Portfolio - 1. srečanje	11.1.2005	CPI, Ljubljana	5 ur	sodelavci CPI, predstavniki učiteljev pilotnih šol	mag. Sonja Sentočnik

49	Nova pedagogika v poklicnem in strokovnem izobraževanju - 3. in dodatna delavnica	12.01.2005 - 14.01.2005	CPI, Ljubljana	20 ur	sodelavci CPI, učitelji 4 pilotnih šol in drugi učitelji slovenskih pokl. in strokovnih šol	David Oldroyd
50	KK informacijsko-komunikacijska pismenost v programu Avtoserviser	13.1.2005	ŠC Ptuj		učitelji pilotne šole v programu Avtoserviser	France Najdič
51	Usposabljanje učiteljev športne vzgoje v programu Avtoserviser	1.2.2005	ZRSŠ OE Celje		učitelji telesne vzgoje v programu Avtoserviser	Gorazd Sotošek
52	Ocenjevanje pri slovenščini	20.1.2005	ZRSŠ OE Ljubljana	7 ur	učitelji slovenščine v programu Avtoserviser	mag. Milena Ivšek
53	Portfolio - 2. srečanje	10.2.2005	CPI, Ljubljana	5 ur	sodelavci CPI, predstavniki učiteljev pilotnih šol	mag. Sonja Sentočnik
54	Nova pedagogika v poklicnem in strokovnem izobraževanju - nastopi multiplikatorjev (izvedba 1. delavnice)	16.02.2005 - 19.02.2005	TŠC Nova Gorica, SPSS Bežigrad Ljubljana, ŠC Velenje, CPI Ljubljana	29 ur	učitelji pilotnih šol v programu Avtoserviser in Mehatronik ter multiplikatorji	26 multiplikatorjev in David Oldroyd
55	Usposabljanje učiteljev tujih jezikov 4	24.2.2005	ZRSŠ OE Ljubljana	6 ur	učitelji tujih jezikov pilotnih šol v programu Avtoserviser	mag. Nives Kreuh, mag. Liljana Kač, France Najdič
56	Življenje in delo v timu - 1. srečanje	2.3.2005	TŠC Nova Gorica	5 ur	učitelji TŠC NG v programu Avtoserviser in Mehatronik	Marija Drogenik (Inštitut za učeče se podjetje)
57	Življenje in delo v timu - 2. srečanje	9.3.2005	TŠC Nova Gorica	5 ur	učitelji TŠC NG v programu Avtoserviser in Mehatronik	Marija Drogenik
58	Življenje in delo v timu - 3. srečanje	16.3.2005	TŠC Nova Gorica	5 ur	učitelji TŠC NG v programu Avtoserviser in Mehatronik	Marija Drogenik

59	Življenje in delo v timu - 4. srečanje	23.3.2005	TŠC Nova Gorica	5 ur	učitelji TŠC NG v programu Avtoserviser in Mehatronik	Marija Drogenik
60	Portfolio - 3. srečanje	23.3.2005	CPI, Ljubljana	5 ur	sodelavci CPI, predstavniki učiteljev pilotnih šol	mag. Sonja Sentočnik
61	Matematika v programu Avtoserviser 4	31.3.2005 - 1.4.2005	ZRSŠ OE Ljubljana	16 ur	učitelji matematike v programu Avtoserviser	Cvetka Rojko, Zlatan Magajna, Ivan Emeršič
62	Pospešeno učenje (Nova pedagogika)	6.4.2005 - 7.4.2005	SPSŠ Bežigrad Ljubljana	8 ur	učitelji SPSŠ Bežigrad Ljubljana	Maja Hartman, Lojze Kranjc
63	Spodbujanje učenje in kreiranje učnega okolja (Nova pedagogika) - 1. delavnica	7.4.2005	ŠC Kranj	8 ur	učitelji v programu Mehatronik ŠC Kranj in ŠC Celje	Boris Klančnik, Jelka Brčkalija
64	Spodbujanje učenje in kreiranje učnega okolja (Nova pedagogika) - 1. delavnica	7.4.2005	ŠC Ptuj	6 ur	učitelji v programu Avtoserviser ŠC Ptuj	Mateja Beltram, Branko Polanec
65	Nova pedagogika v poklicnem in strokovnem izobraževanju - 4. srečanje	11.4.2005 - 13.4.2005	CPI Ljubljana	20 ur	sodelavci CPI, učitelji 4 pilotnih šol in drugi učitelji slovenskih pokl. in strokovnih šol	David Oldroyd
66	Usposabljanje učiteljev tujih jezikov 5	12.5.2005	ZRSŠ OE Ljubljana	6 ur	učitelji tujih jezikov pilotnih šol v programu Avtoserviser	mag. Nives Kreuh, mag. Liljana Kač
67	Portfolio 4	19.5.2005	SPSŠ Bežigrad Ljubljana	5 ur	sodelavci CPI, predstavniki učiteljev pilotnih šol	mag. Sonja Sentočnik
68	Portfolio 5	15.6.2005	Srednja živilska šola Maribor			

4 VIRI

Medveš, Z.: Kompetence – razmislek v razvoju koncepta splošne izobrazbe, Zbornik prispevkov mednarodnega posveta o splošni izobrazbi, str. 11, ZRSŠ, Ljubljana, 2004.

Pevec Grm, S.: Kako izboljšati ključne kompetence dijakov in vajencev v poklicnem izobraževanju, Zbornik prispevkov mednarodnega posveta o splošni izobrazbi, str. 242, ZRSŠ, Ljubljana, 2004.

Mayer, D.; Mitchel, J.; MacDonald, D.; Land, R. in Luke, A.: From personal reflection to professional community – Education Queensland Professional Standards for Teachers Evaluation of the 2002 Pilot, www.education.qld.gov.au Handbook 2005-2006, Jyväskylä Polytechnic, Vocational Teacher Education College, 2005.

K. Smith, M.: Competence and competency, www.infed.org/biblio/b-comp.htm, 2005

K. Smith, M.: 'Learning theory', the encyclopedia of informal education, www.infed.org/biblio/b-learn.htm, Last update: 2003

S. Ermenc, K.: Kompetenčni pristop h kurikularnem načrtovanju: pojem, nekatere implikacije in dileme, interni članek Centra RS za poklicno izobraževanje

Winterton, J.; Delamare-Le Deist, F. in Stringfellow, E.: Typology of knowledge, skills and competences: clarification of the concept and prototype, www.cedefop.com, january 2005